

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-641

10.7.2024

Gjensidige Forsikring ASA

Ansvar

Fall i barnebakke - ansvar for skiinstruktør – skl. § 2-1.

Klager falt i en barnebakke under slalåmundervisning og skadet kneet sitt. Klager meldte inn krav om erstatning under skiinstruktørens (sikredes) ansvarsforsikring. Foretaket avviste ansvar. Ifølge foretaket hadde ikke skiinstruktøren opptrådt uaktsomt og var følgelig ikke erstatningsansvarlig for skaden. Klager mente imidlertid at skiinstruktøren hadde opptrådt uaktsomt. Han mente at ulykken skjedde fordi skiinstruktøren hadde begrenset eller ingen erfaring med undervisning av voksne nybegynnere. Videre mente klager at skiundervisningen ikke hadde skjedd på en sikker og hensiktsmessig måte. Nemnda kom til at det ikke var dokumentert at skiinstruktøren hadde utvist uaktsomhet i forbindelse med undervisningen.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: Kr 700 000

Saksfremstilling

Sikrede har tegnet en ansvarsforsikring med følgende vilkår:

Hvilket ansvar dekkes

Erstatningsansvar for skade på tredjemanns person eller ting når

- Skaden er skjedd under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset,
- Sikrede er erstatningsansvarlig i henhold til gjeldende rett, dvs. norsk rett eller det lands erstatningsrett sikrede ilegges ansvar etter, såfremt forsikringen er utvidet til dette landet og
- Skaden er konstatert i forsikringstiden

Klager skadet kneet sitt i en ulykke under slalåmundervisning. Undervisningen skjedde i regi av en instruktør fra sikrede. Klager var på "en til en"-undervisning for nybegynnere med instruktøren B. Ifølge klager ga han beskjed om at han var helt nybegynner i slalå før undervisningen begynte. Klager sa også at han hadde begrenset erfaring med langrennsski. Instruktøren besluttet derfor at de skulle starte undervisningen i noen slake bakker ved t-heisen, da hun mente at barnebakken var for bratt. Klager kjørte ned denne bakken to ganger i lav fart. De øvde på stopp, plog og sving. Deretter mente instruktøren at klager var klar for mer utfordrende forhold og tok ham med til barnebakken. Da klager var nesten nede, falt han i bakken. Den høyre skien løste seg ikke ut i fallet. Dette resulterte i at klager fikk en kneskade.

Klager meldte inn krav om erstatning under sikredes ansvarsforsikring. Ifølge klager hadde ikke skiinstruktøren gitt ham tilstrekkelig opplæring i plogging. Han viste til at hans far og to brødre hadde fått opplæring av eieren i sikrede, C. Dette var også "en til en"-undervisning som foregikk i den samme bakken. C. hadde lært elevene å ploge ved å ploge baklengs foran dem med hendene på skiene deres. Elevene hadde slik lært å kontrollere farten før de fikk en innføring i svingteknikk. Ifølge klager falt han fordi han ikke var klar til å slippes alene i bakken etter så kort tid, og fordi han ikke hadde lært å kontrollere farten. Dette var en uaktsom feilvurdering fra skiinstruktørens side. I

tillegg mente klager at det måtte tas i betraktning at skibindingen sannsynligvis var feil innstilt på høyre side, slik at den ikke løste seg ut ved fallet. Klager krevde erstatning for økonomisk tap som han var påført grunnet skaden, fremtidige utgifter, menerstatning og fremtidig inntektstap. Han viste til at han ble forsinket i utdanningen som følge av skaden.

Foretaket avviste ansvar. Som begrunnelse viste foretaket til at skiinstruktøren ikke hadde opptrådt uaktsomt. Skiinstruktøren beskrev hendelsesforløpet som følgende:

Første del av timen startet vi på rullebåndet og øvde på stopp, plog og sving. Etter en stund beveget vi oss opp i barnebakken for litt utfordring siden det gikk lett ved rullebåndet. Han hadde et par fall, men ellers så det ut til at han hadde ganske grei kontroll på svingene. hadde ganske grei kontroll på svingene. Den ene siden var bedre enn den andre på sving og stopp, men det er ikke helt uvanlig. Flere av fallene som han hadde i barnebakken så ut til at var mer preget av frykt enn at han ikke fikk det til, siden han nærmere la seg ned. Spesielt på venstre bein som ytterski som mest sannsynlig var en liten mental sperre. Det gikk ganske bra ned bakken og han hadde flere svinger jeg regnet som gode. Jeg var også med å støtte og holde skituppene sammen noen ganger i det bratteste partiet. Når vi nærmet oss slutten av bakken fikk han litt høy fart og fikk ikke til å stoppe, jeg rakk heller ikke å nå frem før han hektet en ski og falt. Den ene skien løste ikke ut, det var skien på den skadede foten. Jeg prøvde å hjelpe han opp, men han klarte ikke å ha vekt på ene foten og fortalte at han hadde litt smerter. Jeg skjønnte at det var kneet siden jeg har hatt en lik skade selv. Han kom seg ikke ned de siste meterne til bunnen av bakken og jeg måtte ringe skipatrolje for å få hentet han ned.

Skiinstruktøren hadde også opplyst at hun oppfordret deltakerne til å si ifra dersom de følte seg utrygge. Klager hadde imidlertid ikke gitt uttrykk for noe slikt. Ettersom klager var en voksen mann, måtte man legge til grunn at han ville si ifra dersom han følte seg utilpass og ikke var klar til å kjøre i barnebakken.

Angående skibindingene avviste foretaket at det var instruktørens ansvar. Ifølge foretaket var det skitulleie som var ansvarlig for bindingene.

Klager har i det vesentlige anført at sikrede er erstatningsansvarlig for personskaaden som han pådro seg under skiundervisningen. Det anføres at sikrede er erstatningsansvarlig etter skl. § 2-1 eller det ulovfestede culpaansvaret. Klager anfører at han hadde store forventninger og tillit til sikredes undervisning. Hans far og brødre hadde fått skiundervisning av C., som eier sikrede. De fikk et godt utgangspunkt for å oppleve mestring i skibakken. Videre sa klager i forkant av undervisningen at han var helt nybegynner i slalåm. Det var første gang han forsøkte. Han sa også at han hadde begrenset erfaring med langrenn.

Videre anfører klager at han ikke fikk tilstrekkelig undervisning før han ble sluppet i bakken alene. Da han ble skadet, hadde undervisningen vart i 20–30 min. Grunnen til at han falt var nettopp at han ikke klarte å svinge eller ploge. Klager viser også til at hans far og brødre fikk en annen opplæring i å ploge og stoppe av skiskolens eier, C. C. ploget baklengs foran dem med hendene på skiene deres. På denne måten lærte de å ploge før de fikk en innføring i svingteknikk. Klagers instruktør lot ham derimot kjøre alene før han hadde lært å kontrollere farten. Dette må anses som en uaktsom feilvurdering fra instruktørens side. I forlengelsen av dette bemerker klager at det er et betydelig avvik mellom hans forklaring og skiinstruktørens forklaring. Klagers forklaring ble nedtegnet umiddelbart etter hendelsen, og instruktøren har forklart seg ca. syv måneder senere. Det anføres at det må legges størst vekt på tidsnære forklaringer.

I tillegg anfører klager at årsaken til ulykken er at skiinstruktøren manglet tilstrekkelig praktisk erfaring og formell kompetanse til å drive skiundervisning. Skiinstruktøren hadde vært skitrener for barn i et par år og instruktør fra 2022. Klager anfører at det er annerledes å trene barn enn voksne uten skierfaring. Det må derfor legges til grunn at hun hadde svært begrenset erfaring med instruksjon av voksne personer uten noen skibakgrunn. Videre har skiinstruktøren bare utdanning

nivå I fra Norske Instruktører og Guider. Ifølge nettsiden til Norske Instruktører og Guider anbefales det minimum Utdanning II for å jobbe på en medlemsskole i Norske Instruktører og Guider. Ettersom skiskolen er medlem i Norske Instruktører og Guider, hadde ikke instruktøren den formelle kompetansen til å undervise da skaden skjedde. Klager anfører at instruktørens manglende praktiske erfaring og formelle utdanning er årsaken til skaden.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at klager ikke har krav på erstatning for skaden. Det avvises at sikrede har utvist uaktsomhet. Skiinstruktøren oppfattet det slik at klager hadde kontroll og tok ham derfor med til barnebakken for litt utfordring. Ifølge skiinstruktøren hadde klager flere svinger som hun regnet som gode før fallet. Hun oppfordret også klager til å si ifra dersom han følte seg usikker, eller om bakken følt for bratt. Ettersom klager er en voksen mann, må det forventes at han sier ifra dersom han er utilpass. Klager sa imidlertid ikke at han ikke ønsket å kjøre i barnebakken.

Videre anfører foretaket at alle som lærer seg å stå på ski, uavhengig av nivå, opplever å falle. Dette gjelder særlig nybegynnere. Den delen av bakken hvor klager falt var heller ikke bratt. Foretaket viser også til at hvis man skal lære å stå på ski, må man avansere på et tidspunkt.

Foretaket avviser at skiinstruktøren har utvist uaktsomhet grunnet mangel på praktisk erfaring eller utdanning. Skiinstruktøren er en erfaren skiinstruktør med de beste skussmål. Hun oppfattes som én av de beste instruktørene på sitt nivå. Videre avviser foretaket at det er et krav at instruktører har kurs 2 for å kunne gi undervisning. Klager var nybegynner, og undervisningen omfattet helt elementære øvelser som ploging og enklere svinger. Selv om det er anbefalt at instruktører videreutdanner seg, gir kurs 1 meget relevante grunnforutsetninger for å jobbe med nybegynnere. Det er heller ingen holdepunkter for at det har hatt betydning for fallet at instruktøren ikke hadde gjennomført kurs 2.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er erstatningsansvarlig for personskade under sikredes ansvarsforsikring. Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering, men peker samtidig på at denne saken i utgangspunktet ikke egner seg for skriftlig saksbehandling og derfor heller burde vært belyst med muntlige forklaringer i en hovedforhandling:

Klager krever erstatning etter skadeserstatningsloven (skl.) § 2-1. Første ledd angir følgende:

Arbeidsgiver svarer for skade som voldes forsettlig eller uaktsomt under arbeidstakers utføring av arbeid eller verv for arbeidsgiveren, idet hensyn tas til om de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt. Ansaret omfatter ikke skade som skyldes at arbeidstakeren går utenfor det som er rimelig å regne med etter arten av virksomheten eller saksområdet og karakteren av arbeidet eller vervet.

Ut fra denne bestemmelsen fremgår de tre grunnvilkårene for erstatningsansvar. For det første, må det foreligge en "skade". Videre må skaden voldes "forsettlig eller uaktsomt" under arbeidstakers utføring av arbeid. Det må altså foreligge et ansvarsgrunnlag. For det tredje, viser uttrykket "skade som voldes forsettlig eller uaktsomt" til at det må være årsakssammenheng mellom skaden og ansvarsgrunnlaget. Sekretariatet vil også bemerke at det er kravstiller, altså klager, som må sannsynliggjøre at vilkårene er oppfylt.

I det videre vil det først tas stilling til om det foreligger et ansvarsgrunnlag. Spørsmålet er så om klagers personskade er forårsaket av at skiinstruktøren opptrådte "uaktsomt".

Etter alminnelige erstatningsrettslige regler beror uaktsomhetsvurderingen på om skadevolder kunne og burde handlet annerledes. Dette er en todelt vurdering. For det første, må det finnes en alternativ handling som skadevolder kunne ha gjennomført for å hindre at skaden oppstod. For det andre, må risikoen for skade ha vært så stor at skadevolder hadde en oppfordring til å gjennomføre den alternative handlingen.

Videre angir skl. § 2-1 at det skal tas hensyn til om "de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten" er tilsidesatt. Det må altså foretas en konkret vurdering av hva klager med

rimelighet kunne forvente av skiinstruktøren.

Ingen av partene har fremlagt en veileder eller praksis som angir hva som er forsvarlig skiundervisning. Generelt må det imidlertid kreves at skiinstruktøren tilpasser undervisningen etter elevens ferdighetsnivå og ikke utsetter vedkommende for unødvendig risiko.

Skiinstruktøren begynte undervisningen på en flate ved t-krokene, da hun anså barnebakken som for bratt. De øvde på stopp, plog og sving. Etter 20–30 min. foreslo skiinstruktøren at de skulle kjøre i barnebakken. Da klager hadde kjørt ned ca $\frac{3}{4}$ av barnebakken, falt han og skadet kneet sitt.

Partene er uenige om skiinstruktøren foretok en forsvarlig vurdering da hun tok med klager til barnebakken. På den ene siden, mener klager at han ikke fikk tilstrekkelig undervisning før han ble sluppet alene i bakken. Han mener at han ikke hadde lært å ploge og kontrollere farten tilstrekkelig. Det vises til at hans far og brødre lærte å ploge på en annen måte av C., eier av sikrede. C. ploget baklengs og holdt skiene deres, slik at de lærte å kontrollere farten. Klagers skiinstruktør lot ham derimot kjøre alene før han hadde lært å kontrollere farten. Dette medførte at han fikk stor fart, mistet kontrollen og falt. Klager anfører at skaden er et resultat av en uaktsom feilvurdering fra instruktørens side.

På den annen side, har instruktøren forklart at de dro til barnebakken fordi klager mestret å kjøre ved t-krokene. Ifølge skiinstruktøren var flere av fallene i barnebakken mer preget av frykt enn at han ikke fikk det til, da han nærmest la seg ned. Videre forklarte hun følgende:

Det gikk ganske bra ned bakken og hadde flere svinger jeg regnet som gode. Jeg var også med å støtte og holde skituppene sammen noen ganger i det bratteste partiet. Når vi nærmet oss slutten av bakken fikk han litt høy fart og fikk ikke til å stoppe, jeg rakk heller ikke å nå frem før han hektet en ski og falt.

I tillegg har instruktøren forklart at hun oppfordret klager til å si ifra dersom han følte seg usikker eller om bakken var for bratt. Han ga imidlertid ikke uttrykk for noe slikt.

Slik saken er opplyst, er det vanskelig å se at instruktøren burde handlet annerledes. Hun underviste først i å ploge og svinge i en slakere bakke. Det er ikke dokumentert at hun benyttet feil metode til å lære klager teknikkene. Følgelig må det aksepteres at hun underviste på en annen måte enn C.

Videre mente instruktøren at klager var klar for å kjøre i barnebakken. Det er naturlig at instruktøren øker vanskelighetsgraden i tråd med elevens nivå. Samtidig fremstod ikke risikoøkningen som særlig stor. Barnebakken er en grønn bakke. En grønn bakke er beskrevet som meget lett og er egnet for nybegynnere. Instruktøren har også forklart at hun hjalp klager med å svinge i barnebakken.

I tillegg må det tas i betraktning at slalåm er forbundet med risiko. Særlig når man er nybegynner, må man regne med å falle. Det er ikke uvanlig at fall resulterer i skade. Instruktøren hadde også oppfordret klager til å si ifra dersom han var ukomfortabel eller følte at bakken var for bratt. Da klager var voksen på skadetidspunktet, må det forventes at han sier ifra dersom han ikke er komfortabel med risikoen. Han sa imidlertid ikke ifra. Dette tilsier at klager aksepterte risikoen ved å kjøre i barnebakken.

Samlet er det derfor mer nærliggende å anse fallet som et hendelig uhell enn et utslag av en uaktsom feilvurdering fra skiinstruktørens side.

Klager anfører imidlertid at skiinstruktøren manglet tilstrekkelig praktisk erfaring til å undervise. Det vises til at hun hadde begrenset erfaring med undervisning av voksne. Foretaket avviser derimot at skiinstruktøren manglet tilstrekkelig praktisk erfaring. Hun hadde undervist siden 2022 og hadde de beste skussmål. Ettersom skaden fremstår som et hendelig uhell, er det sannsynlig at skaden ville ha oppstått selv om instruktøren var mer erfaren. Instruktørens erfaring får dermed underordnet betydning for uaktsomhetsvurderingen.

Videre anfører klager at instruktøren manglet tilstrekkelig formell kompetanse til å undervise. Det vises til at hun kun hadde kurs 1 fra Norske Instruktører og Guider. Ifølge nettsiden til Norske Instruktører og Guider anbefales det at instruktøren har kurs 2. Det er altså ikke et krav om å ha kurs 2 for å undervise. Foretaket har også vist til at kurs 1 gir tilstrekkelig grunnlag for å undervise nybegynnere. Det er heller ikke dokumentert at skaden kunne vært avverget dersom instruktøren hadde kurs 2. Følgelig er ikke instruktørens formelle kompetanse avgjørende.

Ettersom skiinstruktøren ikke utviste uaktsomhet, foreligger det ikke et ansvarsgrunnlag. Sikrede er derfor ikke erstatningsansvarlig for klagers personskade.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).